

SOTERIOLOGIA

Archetypy w organizacjach

Jaźń

Druh

Poszukiwacz Przygód

Cień

Szachraj

Anima i Animus

Wieczne Dziecko

Persona

Gaja

Mędrzec

Kosmogonia

Król

Soteriologia

Soteriology

James Turrell, *The Light Inside*

- Archetypy śmierci i transformacji
- Zbawienie i wyzwolenie z ograniczeń ziemskiego żywota
- Granica lub ostateczny test

Soteriologia

- Śmierć i nieśmiertelność
- Życie pozagrobowe i ciągłość tożsamości
- Nagroda lub kara
- Zmiana kursu, początek nowego cyklu; odrodzenie
- Świadomość

Bill Viola, *Going Forth By Day*

Ciemna strona: piekło

- Nicość
- Kara
- Piekło
- Zło i oddalenie od Boga
- Brak zbawienia, brak łaski, brak wybaczenia

Illustration from Dante's *Inferno*: The Ninth Circle of Hell

Przykłady

- Ingmar Bergman's *The Seventh Seal*
- *Danse macabre*
- Plato's myth of Er

roszada

w dniu w którym
umarł max von sydow
pulsowanie gdzieś
w lewej półkuli
się nasiliło pomyślałem
o tym kiedy przyjdzie
czas na moją partię
szachów i
pożałowałem
że tak krótko
ćwiczyłem roszady

Scene from Ingmar Bergman's *The Seventh Seal*: Death and Antonius Block playing chess

Krzysztof Cieślik, 9/3/
2020

„Dziady” Adama Mickiewicza

CHÓR

Ciemno wszędzie, głucho
wszędzie,
Co to będzie, co to będzie?

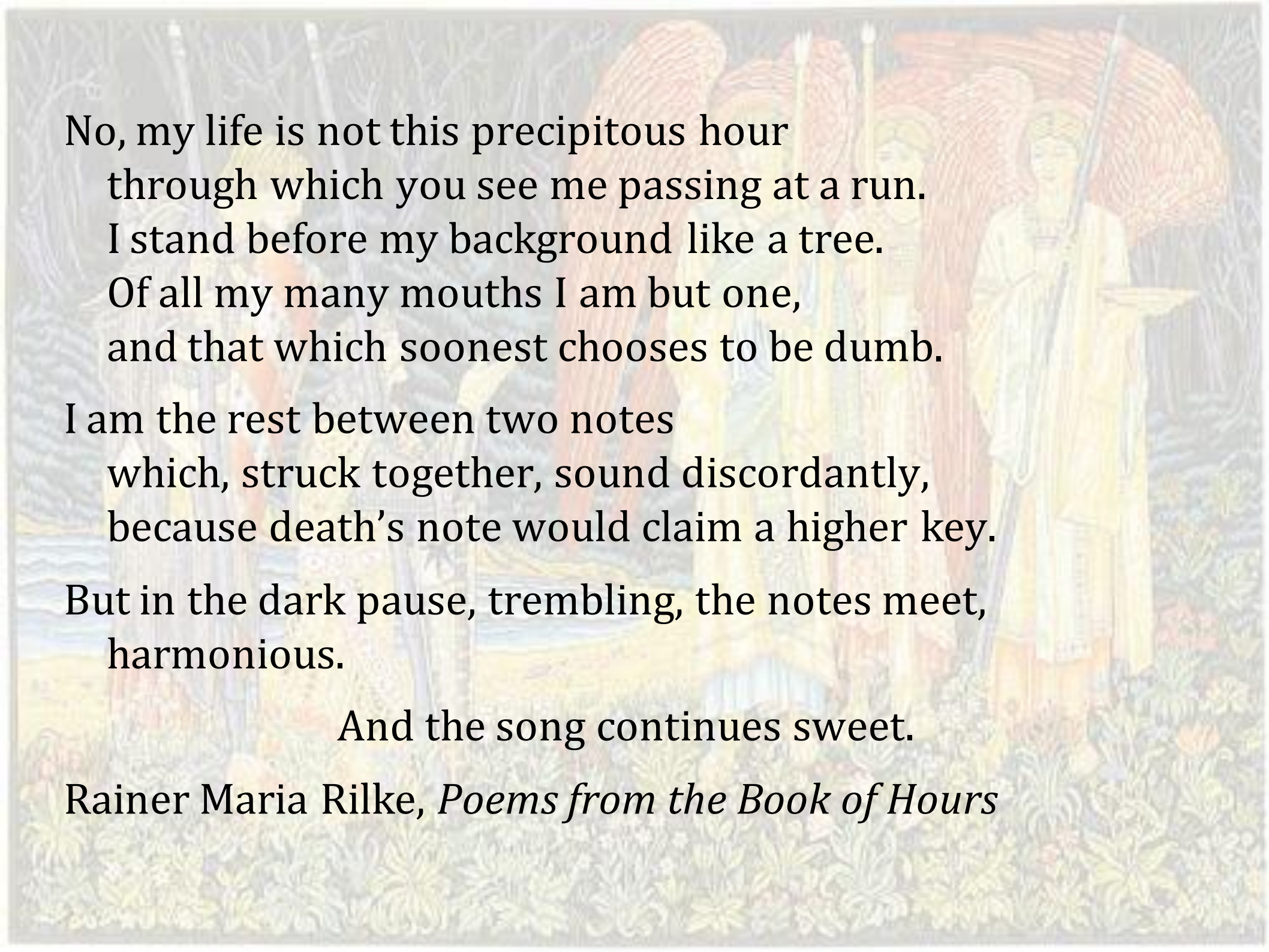
GUŚLARZ

Zamknijcie drzwi od kaplicy
I stańcie dokoła truny;
Żadnej lampy, żadnej świecy,
W oknach zawieście całuny.
Niech księżycyca jasność blada
Szczelinami tu nie wpada.
Tylko żwawo, tylko śmiało.

[https://www.youtube.com/
watch?v=SkbDvk6RW4c](https://www.youtube.com/watch?v=SkbDvk6RW4c)

Teatr G R O T w spektaklu
"Dziady II" Adama Mickiewicza

No, my life is not this precipitous hour
through which you see me passing at a run.
I stand before my background like a tree.
Of all my many mouths I am but one,
and that which soonest chooses to be dumb.

I am the rest between two notes
which, struck together, sound discordantly,
because death's note would claim a higher key.

But in the dark pause, trembling, the notes meet,
harmonious.

And the song continues sweet.

Rainer Maria Rilke, *Poems from the Book of Hours*

Going forth by day

<https://www.guggenheim.org/artwork/10594>

Bill Viola jest pionierem w wykorzystaniu ruchomego obrazu. Korzysta z technologii wideo, filmowej i audio, aby ujawnić swoje zainteresowanie zagadnieniami konceptualnymi i percepcyjnymi, a także zrealizować swoje pragnienie zaangażowania się w historię sztuki. Pracując z technikami video od wczesnych lat siedemdziesiątych XX wieku, Viola mówi, że „nigdy nie stracił wiary w obraz” i przyjął nowe media, zachowując jednocześnie klasyczne wartości estetyczne. Zdjęcia Violi mają natychmiastowy, empatyczny efekt, ale działają także poprzez rozciąganie w czasie i spowalnianie doznań zmysłowych. Wykorzystanie sztuki i technologii pogłębia jego prace jako nośniki duchowej medytacji. Instalacje i dzieła Violi przywołują zarówno pierwotne archetypy, jak i mistyczną duchowość.

Organizacyjny mit nieśmiertelności

Burkard Sievers (1994):

- Założenie, że nieśmiertelność jest dostępna dla organizacji
- Sfera fantazji, ponieważ sprawy życia i śmierci w organizacjach nie bywają przedmiotem świadomej refleksji
- Przyjęcie jako pewnik, że marki są ważniejsze niż ludzie

Augustus

Organizacyjny mit nieśmiertelności

Burkard Sievers (1994):

- Niewystarczający substytut prawdziwej duchowości
- Organizacje jako bóstwa, którym ludzie służą i którym podlegają, marka jako złoty cielec
- Zamiast szukać prawd duchowych i psychologicznych ludzie poświęcają swoją indywidualność i kreatywność dla marki

Piwnica Świdnicka, Wrocław, Europe's oldest restaurant

Śmierć w organizacjach

Paula Hyde i Alan Thomas
(2003): Co się dzieje, gdy
uczestnicy organizacji
umierają?

Lęk, niepewność, żałoba,
stosunek do sukcesji

Self-portrait by Salvator Rosa

Śmierć organizacji

- Henry Mintzberg (1984): Czasami organizacje umierają; to bywa naturalnym procesem. Jednak pojawiają się poważne problemy, jeśli przeżycie organizacji lub marki jest traktowane jako cenniejsze niż dobrobyt pracowników.
- Dean Shepherd (2003): Żałoba przedsiębiorcy po utracie jego firmy jest autentyczna i głęboka: prawdziwy żal; gniew i wina.

Lamentation Angel, Giotto Di Bondone

Żałoba w organizacjach

Yiannis Gabriel (2008): pracownicy, którzy „znikają” ze współczesnych organizacji – dlatego, bo umierają lub są zwalniani, lub nigdy nie zatrudniani na stałe – nie są nie opłakiwani ani żegnani. Pozostaje po nich wrażenie niespełnienia i krzywdy, kultura organizacji „nawiedzona”; miazmat organizacyjny sprawiający, że motywacja i zaangażowanie są niemożliwe, nad całością jest duch nieszczęścia i jakby przekleństwo...

Sofokles' Antigone mourning her brother Polynices, Burghtheater, Vienna

Zapominanie

- Chris Argyris and Donald Schön (1978):
zapominanie jako utrata wiedzy
- Karl Weick (2001);
nieciągłość, utrata tożsamości.
- Sylwia Ciuk and Monika Kostera (2010): druga pętla zapominająca w „elastycznych” kulturach; zarządzana amnezja.

William Blake, *Dante's Satan*

„Niejasne postacie dryfują bez celu wśród wiecznych mgieł, jakby nieświadome siebie i swojego otoczenia. Kim oni są i dlaczego tu są? Wydaje się, że nikt nie pamięta. Cienie bohaterów błędzą wśród cieni zwykłych ludzi. Pomniejsze dusze gromadzą się wokół większych, niegdyś charyzmatycznych, pełnych blasku, teraz są cieniami jako wszystkie inne. Wielki Achilles zwrócił się do Odyseusza, który podobno zapuścił się do Zaświatów, i powiedział, że wolałby być podwładnym w życiu niż panem umarłych. Zwycięzcy są tak samo przegrani, jak przegrani. Nic się nie porusza, nic się nie zmienia...”
(Sylwia Ciuk and Monika Kostera, 2010).

„... Ciemność jest wszechobecna,
ale niekoniecznie zła; to nie jest
piekło. Wielkie domeny Hadesu
nie są pozbawione bogactw i
emanują tajemniczym pięknem.
Ale jak ogarnąć piękno, jak
pokonać ból, gdy piło się z wód
Lethe, rzeki zapomnienia, która
oddziela światło od ciemności?
Ktokolwiek z nich pije, osiąga
wieczną senność, duchową
senność. Są cudownym
środkiem znieczulającym,
lekarstwem na życie.” (Sylwia
Ciuk and Monika Kostera)

The void by Paul Surdulescu

Transformacja i odrodzenie

- Transformacja – istotna zmiana w systemie znaczeń, która służy jako podstawa do samookreślenia i sensu życia oraz głównych celów
- Rdzeń osobowości pozostaje niezmienny.
- Istnieje moment wyrażenia woli, prawdziwa duchowa transformacja nie opiera się nigdy na zniewoleniu lub manipulacji

Scene from Ingmar Bergman's *The Seventh Seal*: The Dance Macabre

Transformacja i odrodzenie

Transformacja duchowa pojawia się poprzez wydarzenie, które zaburza równowagę w życiu; zmiana perspektywy spowodowana nagłym, dramatycznym zwrotem; kryzys lub konflikt między własnymi doświadczeniami i przekonaniami

The Disciples Peter and John Running to the Sepulchre on the Morning of the Resurrection, by Eugène Burnand

Transformacja organizacyjna

- Ola Alexanderson and Per Trossmark (1997): nieudane odnowienie prowadzące do utraty tożsamości.
- Jonathan Gosling and Peter Case (2010): role organizacyjne jako rezerwuary wiedzy; szacunek dla tradycji przynosi zmiany na lepsze

Bhavacakra, the Wheel of Life, Eastern Tibet

Would love to kiss you
The price of kissing is your
life

Now my loving is running
toward my life shouting,
What a bargain, let's buy it!

(Jalāl ad-Dīn Muhammad Rūmī)

Sufi Dancing by Peter Sickles

Grace (taska)

„As for you, you evil man that I can't even call brother, I forgive you for even your worst sin, all your sins. I demand my dukedom back from you, which I know you have to give me.”

Prospero (William Shakespeare)

Antony Sher as Prospero in RSC
2009 production of *The Tempest*

Odkupienie

Kirsty Mitchell, *The journey home*

Wonderland:

<https://www.kirstymitchellphotography.com/galleries/wonderland/the-story-behind-wonderland/>

Kirsty Mitchell

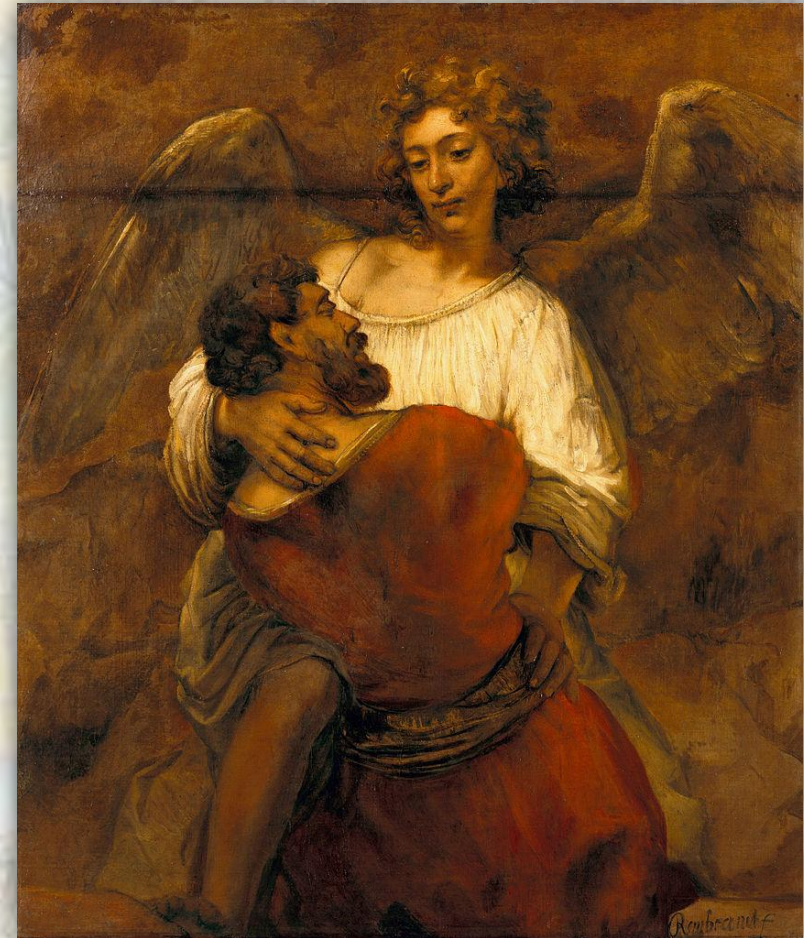
Gdy zmarła mama artystki, Kirsty Mitchell rozpoczęła pracę nad projektem *Wonderland*, który trwał 5 lat. Jej mama bardzo lubiła czytać jej bajki, gdy była mała. Kirsty fotografowała baśniowe sceny, które kojarzyły jej się z dzieciństwem i z obecnością mamy. Nie jest to żadna konkretna baśń, lecz jakby sen o świecie, który je kiedyś łączył. Na początku towarzyszył jej ogromny smutek i ból. Potem stopniowo w swojej pracy znajdowała ukojenie. Ostatnie zdjęcia były powrotem do domu i pożegnaniem jednocześnie... Drogi kończą się we śnie, ale ten koniec pozostaje żywym miejscem w duszy śniącej.

Organizacyjne duchy

Justine Grønbaek Pors, Lena Olaison and Birke Otto (2019):

Duchy przypominają nam, że coś jest lub było nie tak i że mamy do odegrania pewną rolę w niewłaściwym postępowaniu lub naprawieniu rzeczy – konieczne jest przywrócenie sprawiedliwości, zrozumienie, uszanowanie niesłyszanego głosu. Dla uczonych nauk organizacji i zarządzania duchy oznaczają potrzebę zwrócenia uwagi na nieświadomość lub cień organizacji, rzeczy, których świadomie lub nieświadomie „nie widzimy”, o których już nie rozmawiamy ani których nie rozumiemy, ale które dotyczą od czasu do czasu naszych uczuć

<http://www.ephemerajournal.org/contribution/ghostly-matters-organizing>

Jacob wrestling with the Angel, by Rembrandt Harmenszoon van Rijn

Kapitalizm jako nadużycie łaski

„[K]apitalizm jest sektą, być może najbardziej ekstremalną, jaka kiedykolwiek istniała. Wszystko w nim ma natychmiastowe znaczenie bezpośrednio przekładające się na cele i zasady sektarystycznego kult – lecz nie ma żadnego specjalnego dogmatu, żadnej teologii. Z tego punktu widzenia utilitaryzm zyskuje rangę parareligijną. Konkretyzacja kultu łączy się z drugą cechą kapitalizmu: stałym czasem trwania kultu. Kapitalizm to celebrowanie kultu bez odkupienia i bez łaski. „

„ [Kapitalizm] rozwijał się pasożytniczo, przyklejając się do chrześcijaństwa. Całe istnienie sprowadza do jego własnych standardów [ekonomicznej] wartości.”
(Walter Benjamin, 1921)

Joanna Karpowicz, *Anubis*

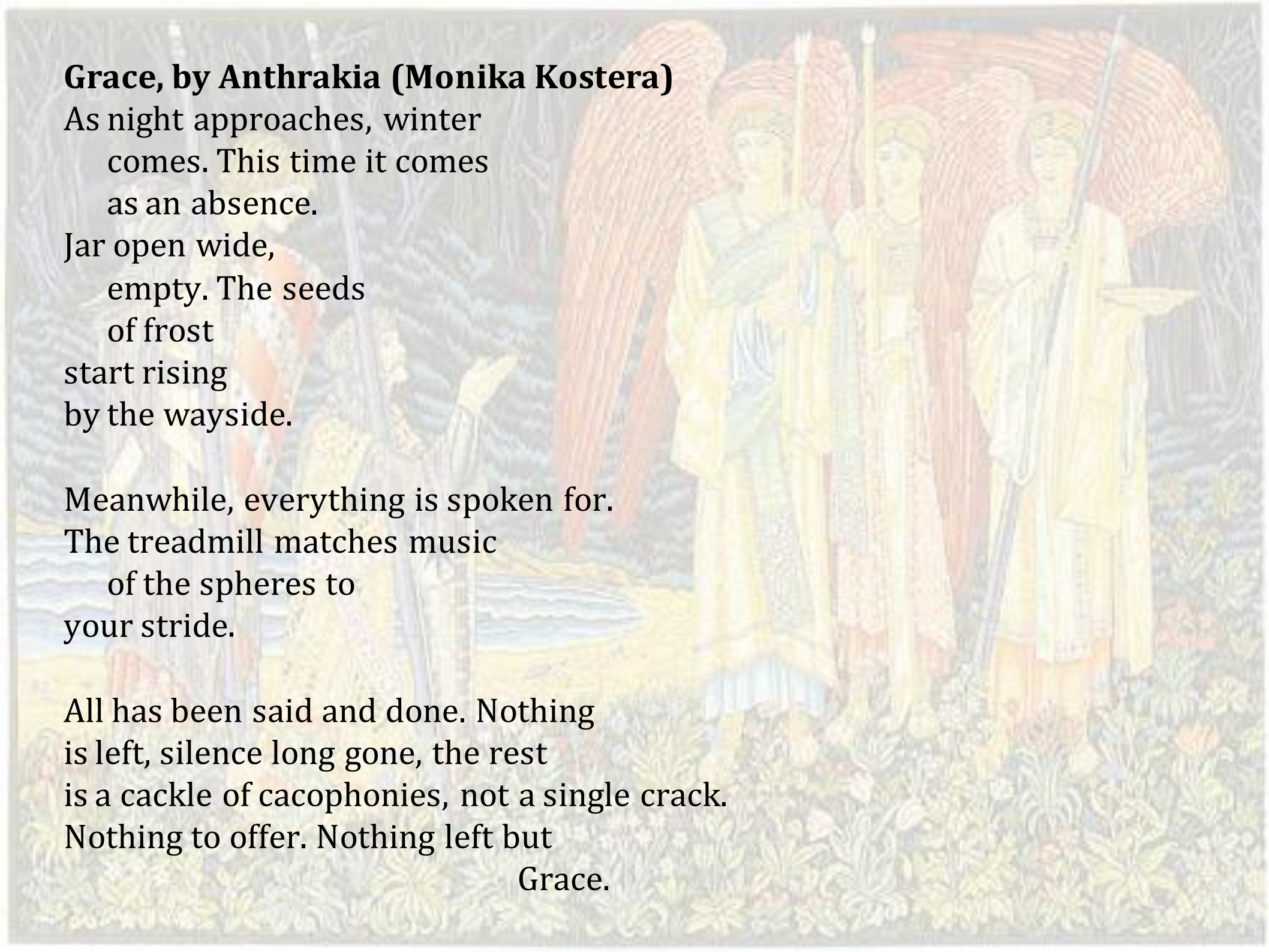
Grace, by Anthrakia (Monika Kostera)

As night approaches, winter
comes. This time it comes
as an absence.

Jar open wide,
empty. The seeds
of frost
start rising
by the wayside.

Meanwhile, everything is spoken for.
The treadmill matches music
of the spheres to
your stride.

All has been said and done. Nothing
is left, silence long gone, the rest
is a cackle of cacophonies, not a single crack.
Nothing to offer. Nothing left but
Grace.

[https://www.youtube.com/
watch?v=P5A2erZXJx8&t=
374s](https://www.youtube.com/watch?v=P5A2erZXJx8&t=374s)

The Tibetan Book of the Dead,
Narrated by Leonard
Cohen

[https://www.youtube.com/
watch?v=PMALEYQvCwg&f
bclid=IwAR2UxORJ8FBreq
Qe2dA4mQJEG-
zVlqsU2KQH00Sr2SZ3rJay
HZDsXvNMzR8](https://www.youtube.com/watch?v=PMALEYQvCwg&fbclid=IwAR2UxORJ8FBreqQe2dA4mQJEG-zVlqsU2KQH00Sr2SZ3rJayHZDsXvNMzR8)

Joolz Denby, *Redemption*